

MILJØ brevkassen

Med livrem og seler Spørgsmål om værnemidler

En stor industrivirksomhed med flere afdelinger i Danmark har for nylig indført et generelt krav om brug af sikkerhedssko og sikkerhedsbriller. Retningslinjerne gælder overalt – dog med få undtagelser bl.a. i nogle administrative lokaler.

Det betyder at laboranter på virksomhedens laboratorieafdelinger også skal benytte sikkerhedssko og briller hele dagen. Brugen af tunge sikkerhedssko i laboratoriet opleves som meget belastende – og i strid med sund fornuft, da der ikke håndteres tunge ting. Tilsvarende giver den konstante brug af briller gener.

Reglerne er formodentlig indført, fordi virksomheden har haft ulykker i produktionen, men på den pågældende laboratoriearbejdsplads har sikkerheden altid været taget alvorligt både af den lokale ledelse og medarbejdere, og der har ikke været arbejdsulykker i mange år.

Tidligere anvendte laboranter værnemidler, når der var brug for det, men de nye regler betyder, at udstyret anvendes i langt flere timer om dagen. Der er utilfredshed og slet ingen forståelse for de nye krav, der opleves unødvendigt belastende uden at give ekstra sikkerhed.

Laboranterne har forhørt sig på andre arbejdspladser, og ingen steder har man indført tilsvarende regler. Forsøg på at få laboratoriearbejde undtaget for de nye retningslinjer er indtil videre strandet uden at ledelsen er kommet med nogen reaktion. Nu efterlyser laboranterne forslag til at komme videre med sagen.

Ingen unødige gener

En arbejdsgiver har som udgangspunkt ret til at foreskrive retningslinjer for arbejdets udførelse, men det må selvfølgelig ikke være i strid med myndighedskrav, og ifølge Arbejdstilsynets regler må brug af værnemidler ikke medføre "unødige gener" (se boks side 28).

Når der ikke er risiko for tab af tunge genstande, er sikkerhedssko helt malplacerede i laboratoriesammenhæng. På nogle laboratorier er der krav til, at fodtøjet skal være lukket for at forebygge uheld ved spild. Hvis der er fare forbundet med fær-

Miljøbrevkassen

Har du et arbejdsmiljøproblem kan Miljøbrevkassen måske hjælpe. Du kan skrive til: miljoebrevkassen@dl-f.dk
Redaktionen består af Jørgen Stage Johansen (brevkasse-redaktør), Trine Hjorth Nielsen (faglig sekretær) og Søren Kristensen (arbejdsmiljøudvalget).

Valg af værnemidler bør afspejle den risiko man udsættes for i arbejdet. En risikoanalyse af arbejde ved HPLC-udstyr vil formodentlig nå frem til, at beskyttelseshjælm, åndedrætsværn og høreværn er unødvendig.

den uden for et laboratorieafsnit, kunne arbejdsgiveren vælge at påbyde anvendelse af sikkerhedsfodtøj i sådanne områder.

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om brug af værnemidler er uddybet i en række vejledninger bl.a. om "Værnefodtøj" og "Øjenværn". Det fælles udgangspunkt er, at værnemidler vælges, hvis arbejdet ikke på anden måde kan planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Det foreskrives også, at valg af værnemidler skal ske efter en risikoanalyse, og det lyder bestemt ikke som om, der er fore-

taget en særskilt risikoanalyse for laboratorieområdet.

Arbejdsgiveren skal lytte til sikkerhedsudvalget

I hvilket omfang virksomhedens sikkerhedsorganisation har været inddraget i beslutningsprocessen, er ikke klart, men det er vigtigt, at indsigelser mod de indførte krav behandles i de formelle organer – sikkerhedsgruppe, sikkerhedsudvalg og hovedsikkerhedsudvalg.

En arbejdsgiver kan ikke blot ignorere rådgivning fra et sikkerhedsudvalg. *Bekendtgørelsen om*

virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde nr. 575 af 21. juni 2001 anfører i § 18. stk. 4: "Når sikkerhedsudvalget rådgiver virksomheden, og virksomheden ikke følger rådet, skal der gives en begrundelse herfor i et efterfølgende møde, som afholdes inden tre uger. Det samme gælder normalt, når udvalget afgiver flere indstillinger i samme sag".

Hvis der er tale om en beslutning, som et enigt laboratoriepersonale opfatter som topstyret og virkelighedsfjern, må sikkerheds-

Fortsættes næste side

organisationen bruges til at skabe dialog, og er der enighed blandt de enkelte laboratorieafdelinger, øger det selvfølgelig muligheden for at blive hørt.

Generel brug af værnemidler

Værnemidler bør bruges, når de er nødvendige – og der er risiko for, at der kan ske uheld. Der kan sagtens være betænkeligheder ved brug af værnemidler: Eksempelvis kan overdreven brug af handsker øge risikoen for allergiudvikling, og anvendelse af høreværn kan indebære risiko for at brugeren ikke hører advarselsråb.

I laboratoriet vil sikkerhedsbriller ofte være påkrævet, men der kan også være laboratoriearbejde, hvor det ikke er nødvendigt. Hvis man i forvejen anvender briller med styrke, kan meget laboratoriearbejde foregå betryggende ved at anvende almindelige briller og beskytte ansigtet med en stinkskafrude.

Hvis personalet og arbejdsgiver i sikkerhedsorganisationen ikke kan nå til enighed om tolkning af reglerne, er Arbejdstilsynet den myndighed som kan afgøre, om brug af et værnemiddel giver "unødige gene".

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 746 af 28. august 1992 om brug af personlige værnemidler med senere ændringer

§ 5 stk. 2 pkt. 1: Endvidere skal arbejdsgiveren sørge for, at de anvendte personlige værnemidler til enhver tid yder den tilsigtede beskyttelse og ikke medfører unødige gener.

At-vejledning D.5.6, Værnefodtøj, april 2007

Værnefodtøj skal bruges, hvis arbejdet ikke kan tilrettelægges og udføres forsvarligt ved brug af almindeligt, hensigtsmæssigt fodtøj. Valg af værnefodtøj skal tage udgangspunkt i en analyse af de risici, der er i forbindelse med arbejdet. Man kan f.eks. stille spørgsmål som: Hvilket arbejde skal udføres? Hvordan ser arbejdspladsen og omgivelserne ud? Hvem skal anvende værnefodtøjet?

At-vejledning D.5.8, Øjenværn, april 2007

Øjenværn skal anvendes, hvis arbejdet ikke på anden måde kan tilrettelægges og udføres, så skadelig påvirkning af øjnene undgås. Øjenværn kan beskytte øjnene imod flyvende partikler, støv og stønk eller kemiske påvirkninger fra syrer og gasser. Det kan også være stråling som f.eks. optisk stråling fra svejsning eller lasere. Valg af øjenværn skal tage udgangspunkt i en analyse af de risici, der er i forbindelse med arbejdet. Man kan f.eks. stille spørgsmål som: Hvilket arbejde skal udføres? Hvordan ser arbejdspladsen og omgivelserne ud? Hvem skal anvende øjenværnet? Risikovurderingen skal ikke kun omfatte dem, der arbejder med de pågældende processer og materialer, men også dem, der arbejder eller opholder sig i nærheden.